
Szilágyi László

Rovásoktatás szervesen és könnyedén

Készült a Magyarok Világszövetségének felhívására a
2016. augusztus 15-20. között tartandó Magyarok IX. Világkongresszusának
Rovás konferenciáján való megjelenésre.
A leírtak szabadon felhasználhatóak a forrás megjelölésével.

Pécs, 2016. május 10.

Szilágyi László
sisilaci@gmail.com

Rovásoktatás szervesen és könnyedén

Jelen dolgozatom célja annak bemutatása, hogy napjainkban miért érdemes foglalkozni a rovással (tanulásával, használatával, továbbadásával). Ezt a kérdést egy rovás bemutató előadáson kaptam az egyik résztvevőtől (kinek ez úton is köszönöm a kérdését, lényegeset világít meg). Továbbá annak ismertetése, hogy szerintem miként érdemes a rovást bemutatni és tanítani (függetlenül a korcsoportoktól).

A rovás volt az a tudás, melyen keresztül megértettem valamit a szervességből. Számomra olyanná vált, mint egy ugródeszka. Segítségével átugorhatunk műveltségünk bármely területére, mert szemléletes, élvezetes használható tudássá változik az addig száraz betű, a tantárgyak, a szakmák. Eszközként használom egy szellemi utazáshoz a szerves műveltség részeként.

Amint ráeszmélünk a szervesség létezésére, ráérezünk ízére, akkor lelepleződik a hibás tudás is, hiszen ami csak önmagában áll és nem kapcsolható hozzá más ismeret, vagy igazolásul nincsen semmi, ami kötné életünk valóságába, azt tekinthetjük úgy, hogy nincs is. Mert hamisság van benne és a teljességből való kiesés. Példa a hibás tudásra:

A szemiotika meghatározása szerint (Saussure): „A jelölőt a jelölttel egyesítő kötelék önkényes”. Például a „nyúl” élőlény neve egy valamikori „megállapodás” eredménye. Pedig a szerves műveltségben bizonyíthatóan oka van annak, hogy miért néz ki egy jelölő úgy, ahogyan, vagy miért pont úgy mondjuk ki.

Jelölendő
(tárgy, jelenség, folyamat)

Írott jelölő
(kép, jel, írott szó)

Kimondott jelölő
(hang, szó)

A háromszög a „hármasságra” utal, ami oly sokszor fordul elő. Magyarul értjük ezt a „nyúl” esetében, ám más nyelveken nem, ezért számukra hihető a megállapodásos elmélet (rabbit, hase, coniglio, lapin, кролик).

Írott jelölő: NY(ú)L

M, N, Ny

Kimondott jelölő (képi gyökökkel¹):

J, L, Ly, R

Ny(ú)L

Erre jó példa a rovás. A rovás jelek, mint jelölők a teremtett formai világból vétetnek ki példának. Ezért tudunk többségére találni „hívóképet” mutatni. Nincsen rá hatásunk, az adott jel olyan, amilyen. Ha a módosítás szándékával nyúlunk hozzá, csak ronthatunk rajta. A szerencsés esetben hozzáidomulunk és „használjuk”, élvezve a szervesség előnyét (vitázva a rovás jelalakokról is gondoljunk erre). Amikor azt találjuk, hogy egy bizonyos példa esetében nem teljesül eme fenti kapcsolat, akkor gondolhatunk arra, hogy az adott szót (fogalmat) már nem értjük eredeti értelmében, vagy már egy korábban rontott állapotot örököltünk, hiszen semmi sem hibátlan. Ám egy szabály vagy érvényes, vagy nem. Azzal ne számoljunk, hogy egyszer igaz, egyszer nem.

Kezdetben volt a teremtmény, lett egy jel(kép) belőle – itt a rovás „B” jel - majd az ember alkotta használati tárgyat is a hasonlóság miatt a teremtményről nevezték el.

bak (kecske)

„B” jel

fűrészbak

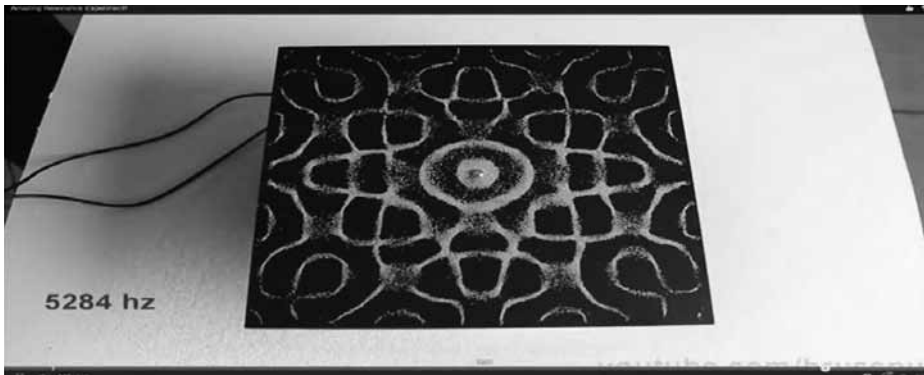
¹ Pap Gábor: Jó pásztorok hagyatéka című munkája nyomán

A jelölő írásban, vagy rajzban rögzíti a jelölendőt, annak lényeges tulajdonságait használva „utal” rá. A megállapodás legfeljebb annyi lehet, hogy ha sikerült felismerni a jelölőben a jelölendőt, akkor örülünk az „alkotó” kezűességének és érzékelésünk pontosságának (jé, ez tényleg egy bak).

A hang (szó, zene) az rezgésbe ültetett információ². A zene is ősképeket hordoz rezgés formájában. Az ősképek pedig életünk, létezésünk alapvető építő kockái.

„A jel formává süllyedt őskép, gondolat.
Jelet formálunk, elevenedik, őskép hat.
S hogyan tesszük ezt, azzá lesz a jel.
Minden mozdulatunk nyomot hagy.”³

Egy műveltségi csoport azt a zenét tartja szépnek, amilyen ősképeket ismer⁴. Ismét az összhang mutatkozik meg, és a környezettel való együttrezgés.

(rezgésbe hozott felületen a homokszemek rajzolatokat formáznak, ezek a rezgésszámtól függően változnak)

A hangképzés és a formai világ kapcsolatára a képi és nyelvi gyökrendszerünk is ad bizonyítékot, amely a képírást is megalapozza⁵.

² Az információ egy olyan hír ami alapján döntéseket hozunk.

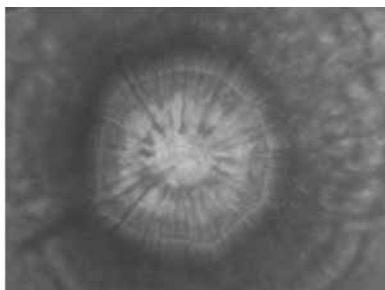
³ Versrészlet (Sz.L.), megjelent az AMAMA Művészeti Alapítvány Kettőskereszt című tanulmány gyűjteményben.

⁴ Ez még csak ötlet, amit igazolni kell és kidolgozni ha helytálló és ha újdonság. Talán Babits Mihály is erről beszél a Második dal című versében.

⁵ A korábbi „nyúl” példa is ezt mutatja.

A jog, földművelés, népi gyógyászat, s mind a szakmák⁶ akkor működnek javunkra és hatásosan, ha pontosan illeszkednek abba az egészbe, melyből kiszakadtak, még „fejlődésük” eredményeivel együtt is. Másképpen azt nevezhetjük valódi fejlődésnek, ami által a szerves kapcsolatok sértetlenek maradnak, vagy szaporodnak.

Ismerjük azokat a kifejezéseket, melyekkel illetjük az ismert szakmákat, amikor megelégedésünkre működnek: hasonlevőség, hatékonyság, méltányosság, egészség. Az itt látható sárgarépa keresztmetszeti képe a hasonlevőség szép példája: jótékony hatású a répa a szemnek mert *olyan, mint* a szem.

A rovásban és a rovás által máshol is felismerhetjük ezeket az alapelveket: tartalom, forma, információ kapcsolata. Segít rácsodálkozni a szervesség lényegére. S amikor vita alakul ki a rovás egyes tételeiről, akkor érdemes feltenni a kérdést: teljesül-e a vitázó felek véleményében a hármasság kapcsolata? Összhangban van-e a forma a tartalommal, s ezek a megélt valóságunkkal? S ha nem, akkor mely tényezőben véljük a hibát, s az valóban hiba-e, vagy csak tudatlanság, vagy egyéb... Ne féljünk tudásunkat megmérteni az élet valóságában. Derüljön ki tudásunkról, hogy hibás, vagy helyes.

Útmutatónk lehet a hármasság, ennek egy változatáról írtam az előbb. További hármasság változatok: Test-Lélek-Szellem, Atya-Fiú-Szentlélek, Atya-Anya-Fiú, stb. Ezen nagyszerű elvnek egy példája a következő rajz, melynek többféle magyarázata – ismertetése – létezik már⁷:

⁶ Szakmák: a teljesség egy-egy szakaszai.

⁷ Szondi Miklós Róni tanulok munkafüzete szerint: „... a lélek rajzolatában benne van a test betű szerinti formája. A lelkünk az, ami szárnyalni képes, s a szellem gazdagsága mindezeket magában hordozza. Ha ránézünk a képre, egy emberi arc is kirajzolódik belőle, amiről árad az egyensúly.”

Vári Jenő szerint: a teremtés folyamata ilyen, a Szellem – Lélek – Test által. Majd a teremtett Test igyekszik vissza Teremtőjéhez. A Jelek egymást tartalmazzák. Legfelül a „SZ” jel mint férfias kiáradás, s mindenhol a NŐ jelenléte. Az „M” jel a Szellemben, „K” jel a Lélekben a „madár” teste, végül a Test maga az ANYAg. Ezek forgatással egymásba alakulnak át. Az „L-L” szárny jelek csak a Szellem és a Lélek szintjén vannak. Tehát a Teremtőhöz vezető visszaúthoz szárnyak kellenek.

Szellem: SZ-L-L-M

Lélek: L-L-K

Test: T-S-T

A fenti rovásjelekkel rajzolt ábra egyik fontos üzenete, hogy a Szellem-Lélek-Test kapcsolat nem háromlábú szék módjára stabil, hanem hierarchikus kapcsolatban vannak, s a sorrend és a hatáslánc nem változtatható. Ezért amikor hármasságról van szó, fontos tudnunk, hogy melyik hármasságra gondolunk: a térbeli stabilitásra, vagy a létezés szent rendjére.

A szervességből vett ősi jeleknek (betű, szó, hasonlat) gyakran még felismerhető az igei és névszói változata is (ez egy valami és/vagy valamit csinál):

NŐ	növekedik	nőnemű
VÍZ	magával hordoz – visz	folyadék
ÉG	tűzzé válik	égbolt
FÉL	valamitől megijed	az egész fele
ÉR	megérint, odaér	véredény

Ezután rádöbentem: szinte senkit sem érdekel a rovás csak önmagáért. Főleg egy felnőtt ember nem fog időt szánni arra, hogy „csak úgy” megtanuljon róni. Am felkelthető az érdeklődése, ha valamilyen meghökkentő szellemi újdonságot tárunk elé. Tehát a hogyan érdemes a rovást napjainkban tanítani kérdésben erre jutottam:

A magyar szerves műveltség elemeit kell bemutatni, s ebben a rovás lehet a vezérhajó.

Arra, hogy miért érdemes a rovás napjainkban tanítani pedig szokatlan a válasz:

A teremtett világ megértéséhez az egyik legjobb út a magyar nyelv ismerete, mert az egyetemes értékrend a magyar nyelven keresztül adható át leginkább⁸.

⁸ Vetési Zoltán: Magyar kincsek – egyetemes értékek című könyvéből.

Ez nem idézet Vetési Zoltán könyvéből, de sűrítménye egyes tételeinek. A sajátosan magyar szemléletmód a szervességből fakad, annak egyik eleme pedig a rovás. Egyszerűsítve tehát a szemléletmód miatt tartom ma fontosnak a rovást. Általa olyan világgépet ismerhetünk meg, ami mindenféle életfeladatban segítséget nyújt, lényeglátásra szoktat. Nagyszerű játékokra bukkantam közben: lehet szavakat úgy írni, hogy képek legyenek belőle, s a kép maga a tartalom legyen (nekem új volt). Beváló ötletnek bizonyult: így is lehet bemutatni a rovást, játékosan a gyerekeknek (rajzolva írás) és eszméket-dogmákat felpiszkálva a felnőtteknek (jelképi értelmezésekkel). Közben a műveltség elemeit lehet a beszédbe szőni, a résztvevők érdeklődése szerint. Ezért már érdemes rászálni egy beszélgetésnyi időt az életéből bárkinek. És sikerült. Már ahol hagyták. A rajzolva írás jó csalinak bizonyult a hármasság előzetes ismertetésével fűszerezve és áttörte sokak dogma-falát. Széles körben hatástalan-nak találtam a rovás ismertetését önmagában, de amikor más tevékenységbe ágyazva mutatjuk fel, akkor érdessé válik, mert élettel telik meg. Mintha mindig is ismertük volna... Érdemes a rovást nem önmagában, hanem valamilyen egyéb szakmán (tevékenység, műveltségi elem) belül megmutatni. Ekkor a hallgatóság azonnal kötni tudja valami számára ismerthez:

Ilyen a rovás, túlmutatva önmagán
áll a szerves társadalom kapuján,
s az egészséges világ kulcsát
adja görcs kezünkbe.

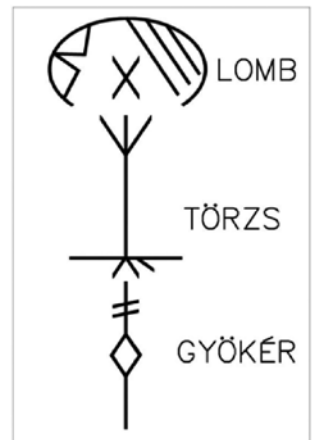
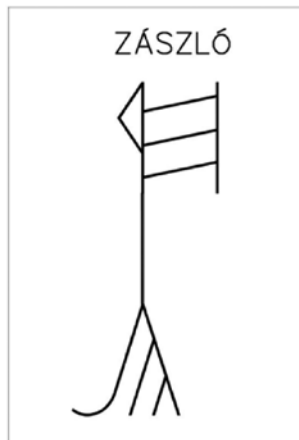
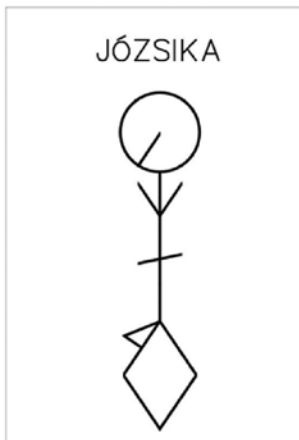
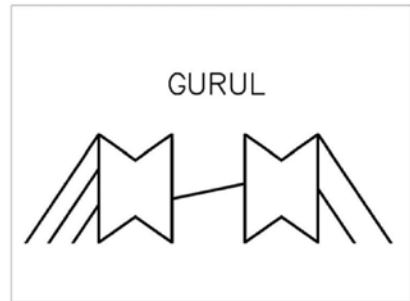
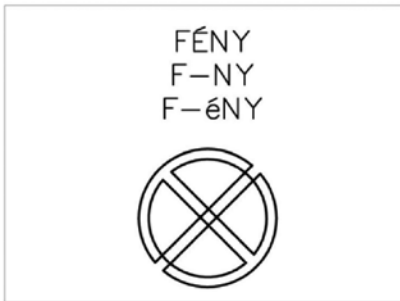
A jelek hangok, jelképek, ősképek tán.
Minden hasonlít, valamit sűg, csinál.
Egészből kiindulva látod a részt,
s benne mindent már.

Ezért jót tanulj s taníts magyarul hát.
A szót kimondani, de érteni is már.
Ha jól szólsz a szádon ki-be szél!
Vagy, „ki beszél?” tán.

Majd egyszer jól beszéljük e nyelvet,
szívből szólva melyet elménk kítár.
Mindenki verselve mondja majd
amit a Teremtő diktál.⁹

⁹ Versrészlet (Sz.L.), megjelent a Regélő folyóiratban.

S végezetül néhány rajzolat, amely gondolat piszkálóként jól bevált, s örömet okozott:

Pécs, 2016. május 10.
Szilágyi László